

УДК: 619.636.2.053:57.083.3

¹Басараб Т.П., аспірант (basarabtaras@gmail.com) ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького*

ПРИЧИНИ І ВИДИ ПІСЛЯРОДОВИХ УСКЛАДНЕНЬ У КОРІВ

Акушерська патологія є однією з найбільш поширених причин неплідності корів, яку обумовлює переважно запалення матки і родових шляхів та функціональні розлади яєчників.

Ключові слова: акушерська патологія, диспансеризація, післяродові хвороби, ендометрит, неплідність.

Вступ. Теперішній стан відтворення худоби у господарствах різних форм власності засвідчує про не прогнозоване сповільнення розвитку скотарства через високий відсоток неплідності. Науково і практично доведено, що розвиток скотарства базується на ритмічному відтворенні поголів'я та цілеспрямованому вирощуванні телиць для наміченого оновлення молочного стада. Над вирішенням цієї проблеми працювало чимало вітчизняних вчених, зокрема, Г.В. Зверева, С.П. Хомин, В.І. Завірюха, В.А. Яблонський, М.В. Косенко, О.І. Сергієнко. У результаті проведених досліджень були встановлені основні причини неплідності та розроблено способи профілактики. Як наслідок під керівництвом проф. Зверєвої Г. В. була розроблена та впроваджена у виробництво «Методика акушерської та гінекологічної диспансеризації корів і телиць», яка є базисом комплексної програми профілактики неплідності маточного поголів'я худоби.

У теперішній час ця система потребує наукового та економічного осмислення відповідно до сучасних технологій інтенсивного розвитку молочного скотарства в Україні.

Відсутність оптимальних умов утримання, отелення сприяє бактеріальному обміненню родових шляхів і порожнини матки мікрофлорою, що на фоні пониженої резистентності організму, незбалансованої годівлі викликає розвиток запального процесу, форма і тривалість якого залежить від інтенсивності розмноження мікробів та рівня інтоксикації тканин матки.

Виходячи із вищесказаного, можна констатувати, що вирішення проблеми неплідності корів потребує розробки дієвої науково обгрунтованої програми організації відтворення маточного поголів'я худоби з урахуванням зональних особливостей та вимог сучасних технологій розвитку молочного скотарства в Україні.

© ¹Науковий керівник: д.вет.н., професор Стефаник В.Ю.,
Басараб Т.П., 2013

Метою нашої роботи було з'ясування причин і сприяючих чинників розвитку запалення матки у високопродуктивних корів ПА «Білий Стік» Сокальського району Львівської області.

Матеріали і методи. Молочне стадо включає 325 дійних корів чорно-рябої породи, віком 4-8 років, яке систематично поповнюється первістками власного вирощування.

Методика роботи полягала у проведенні акушерської диспансеризації корів для з'ясування причин поширення післяродових ускладнень, зокрема запалення тканин матки, які набули хронічного характеру і супроводжувалися анафродизією та аритмічним повторенням естрального циклу.

Під час акушерської диспансеризації ми аналізували умови утримання і годівлі корів відповідно до фізіологічного стану організму та рівня молочної продуктивності, акцентуючи основну увагу на тривалість сухостійного періоду та годівлі сухостійних корів, на підготовці до родів та їх перебігу.

Для постановки діагнозу проводили загальне клінічне обстеження корів по системах організму та спеціальне акушерське дослідження матки, яєчників і статевих шляхів. При наявності виділень під час пальпації матки їх збирали у стерильні пробірки для бактеріологічного дослідження. Одночасно визначали стан яєчників, їх величину і форму, наявність фолікулів та жовтого тіла.

Результати досліджень. Аналіз наслідків акушерської диспансеризації корів ПА «Білий Стік», проведеної у травні-червні 2013 р., показав, що протягом 2-го півріччя 2012 року та першого півріччя 2013 року отелилося 189 корів, або 58,1 % від наявного поголів'я.

Усіх хворих корів було піддано комплексному дослідженню для з'ясування основних причин та сприяючих факторів ензоотії запалення матки. Вивчення термінів сухостою, технології запуску корів, умов утримання і годівлі сухостійних корів дають підставу вважати, що період у більшості тварин був скороченим на 18-22 дні, тобто підготовка організму тварин до народження нащадків та наступної лактації була порушеною. При цьому безумовно наступало пониження загальної резистентності організму ще під час сухостою, що підтверджується наслідками акушерської диспансеризації (табл. 1).

Таблиця 1

Результати акушерської диспансеризації корів після родів (n=189)

Фізіологічний стан корів									
Отелилося до наявного поголів'я		Осіменено		Тільних від осіменених		Неплідних,		В т.ч. хворих на ендометрит	
Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
189	58,1	137	73,0	69	50,3	117	61,9	49	41,8

Доречно відмітити, що патологія родів не мала значного поширення і становила 11,4% , в. т.ч. 8,3% затримання посліду, що ми пов'язуємо із низькою масою тіла народжених телят (24,5-28,5 кг.) при масі тіла тільних корів понад

500 кг. Про те значне поширення ендометриту відбувалося поступово з клінічним проявленням гнійного ексудату із статевих шляхів корів в кінці першого або протягом другого місяців після родів. Тобто гострий перебіг запального процесу залишався не виявленим, бо відбувався на лоні післяродової інволюції тканин матки. При цьому доцільно нагадати, що у високо продуктивних корів після родів відбувається прогресивне відновлення лактогенезу, що потребує швидкої переорієнтації обмінних процесів та ендокринної регуляції на забезпечення секреторної функції молочної залози.

Сповільнення інволюції тканин матки, зокрема секреторної активності ендометрію і маткових залоз, сприяє розмноженню наявної у порожнині матки мікрофлори та переходу запального процесу у хронічну, переважно субклінічну форму, що і встановлено нами у даному господарстві.

Проявлення патогенності мікробів у порожнині матки відбувається при пониженні резистентності організму та наявності сприятливих умов для розмноження мікробів під час інволюції ендометрію. Мікробна інтоксикація тканин матки сприяє поширенню запального процесу та проявленню клінічних ознак метриту.

Висновки.

1. Серед післяродових ускладнень у корів найбільше поширення мало запалення слизової оболонки матки, яке переважно приймає хронічний перебіг у вигляді гнійного ендометриту і є поширеною причиною неплідності тварин.

2. Головною причиною післяродового ендометриту є мікробна контамінація матки корів під час родів та впродовж післяродової інволюції органів статевої системи.

Література

1. Зверева Г. В., Хомин С. П., Олесків В. Н. "Методика акушерської і гінекологічної диспансеризації корів і телиць". — Львів, 1989. — 39 с.

2. Яблонський В.А. Більше уваги організації відтворення тварин / Яблонський В.А., Любецький В.Й. // Ветеринарна медицина України. - 2002. - № 5 - С. 32-33.

3. Косенко М.В., Чухрій Б.М. Чайковська О.І. Відтворення молочного поголів'я - Львів.:Українські технології. - 2005. - 228 с.

4. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології / [В.А. Яблонський, С.П. Хомин, В.І. Завірюха, та інші] – В.: Нова Книга, 2006. – 591 с.

5. Косенко М.В. Диспансеризація в системі профілактики безплідності і контролю відтворення функції великої рогатої худоби / Косенко М.В. – К.: Урожай, 1975. – 240с.

6. Сергієнко О.І. Профілактика безпліддя великої рогатої худоби / Сергієнко О.І. – М.: Колос, 1994. – 188с.

7. Біотехнологічні і молекулярно генетичні основи відтворення тварин / [Яблонський В.А., Хомин С.П., Завірюха В.І., Сергієнко О.І. та інші] – Л.: Нова Книга, 2009. – 217с.

Summary

¹Basarab T.P., postgraduate (basarabtaras@gmail.com)

***Lviv national university of veterinary medicine and biotechnology
named after S. Z. Gzitskyj***

CAUSES AND TYPES OF COMPLICATIONS POSTPARTUM IN COWS

Obstetric Pathology is one of the most common causes of infertility cows, which mainly causes inflammation of the uterus and birth canal and functional disorders of ovaries.

Key words: *obstetrical pathology, clinical examination, postnatal disease, endometritis, infertility.*

Рецензент – д.вет.н., професор Завірюха В.І.